

О цени нафте и економским проблемима у Сједињеним Државама и Србији разговарали смо са економским и енергетским стручњаком у фирми “Делоит и Туш” Бранком Терзићем.

Терзић: “Не верујем да ће цена нафте достићи тако висок ниво, осим ако не дође до неке велике међународне војне или политичке кризе у земљама које производе нафту. Садашња цена од 91 долара по барелу је прихватљива; краљ Саудијске Арабије и други лидери ОПЕК-а потврдили су да је цена од 85 до 95 долара по барелу више него адекватна. САД имају довољно залиха мада стално увозе нове количине. Мислим да ће се потражња за нафтом ублажити пошто су неке земље, као Кина, увеле програме за смањење броја аутомобила и укидање субвенција на цену бензина, док се у Америци све више производе економичнији аутомобили. Другим речима, потрошња и потражња ће бити избалансиране, а то иде у прилог одржавању садашње цене нафте.”

Глас Америке: Два главна економска проблема САД су спор економски опоравак и висока стопа незапослености. Шта би требало урадити за решавање тог проблема?

Терзић: “Садашња стопа незапослености од око 9 одсто је висока, мада је економија прошле године расла по стопи од 3,5 одсто, што је боље него што су неки очекивали. Две водеће политичке странке не слажу се о томе шта треба учинити за опоравак привреде. Демократе тврде да се економија може стимулисати ако држава уложи већа средства, односно стимулативне пакете. Републиканци и многи економски стручњаци сматрају да ће се економија побољшати ако смањимо порез и обезбедимо више подстицајних мера за бизнисе да отворе нова радна места. Као што знате, све се у политици завршава компромисом, па ћемо наредне године имати елементе обе економске тезе - додатне стимулативне пакете и смањење пореза.”

Глас Америке: Какву би стратегију Србија требало да примени за решавање својих економских проблема?

Терзић: “Званична стопа незапослености у Србији је око 19 одсто, а економски раст је прошле године био нешто испод 2 одсто, у поређењу са просеком од око 4 одсто у протеклих десет година. Дакле, проблеми Србије су висока стопа незапослености и велики дефицит платног биланса, пошто она увози далеко више него што извози. Један од најбољих индикатора економског раста је број новорегистрованих предузећа. То значи да би Београд требало да уради све што може да би олакшао отварање нових бизниса, попут укидања компликованих правила и закона који то отежавају. Србија такође мора да настави да трага за новим извозним тржиштима за своју робу, као што су пољопривредни производи. И, на крају, Србија би требало да интензивира своје културно-економске програме, као што су музички фестивали у Гучи и Егзит у Новом Саду. То су изванредне прилике за општу промоцију земље, долазак великог броја људи из целог света, и то ће се све исплатити економски и на друге начине. Можда би се такве и сличне манифестације могле организовати и у другим местима.”

Глас Америке: Шта би Београд још могао да учини на унапређењу економије? Да ли је реална опција веће ослањање на сопствене капацитете?

Терзић: „Нисам сигуран да би ослањање на сопствене капацитете требало да буде циљ, већ би то требало да буду економски раст и развој. Највећи економски партнер Србије данас је Европска унија, која је највећи извозник и увозник. Међутим, Србија увози двоструко више него што извози. Томе се треба супротставити енергичнијим извозним програмима, фокусирајући се на специфичне производе. Неке ствари ће се природно постићи ублажавањем рецесије. На пример, највећи српски извозни производи су челик и тешки метали, који доносе око милијарду долара годишње. Оздрављењем западних економија, рецимо у аутомобилској индустрији, доћи ће до веће потражње за челиком. Србија би требало да има користи од тога. Унапређењем европских економија доћи ће до природног повећања српског извоза, али Србија би морала да стимулише стварање нових бизниса да би отворила нова радна места за своје дипломце, посебно оне из технолошког сектора, који су изванредно квалификовани и могу значајно да допринесу економији.“

Аутор: Бранко Микашиновић

(VOA)